

แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอ้อมก้อย วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

Guidelines for the School Curriculum Administration Development of Omkoiwittayakhom School, Chiang Mai Province

ธีระเดช เรือนแก้ว¹, ชูชีพ พุทธิประเสริฐ²
Teeradate Ruankaew¹, Choocheep Puthaprasert²

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศและ 3) เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคมจังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการศึกษา 4 ขั้นตอนคือ 1. ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรคือครูผู้สอน จำนวน 48 คน นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ แล้วอธิบายเป็นความเรียง 2. การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศโดยสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศจำนวน 5 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสังเคราะห์ผลตามประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็น 3. การจัดทำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 4. การตรวจสอบร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำนวน 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย สรุปผลการศึกษาดังนี้

สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคมโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยของสภาพการบริหารในระดับมาก ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้าน การดำเนินการระดับชั้นเรียน และด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปัญหาที่พบด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือขาดแคลนบุคลากรด้านหลักสูตร ปัญหาด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียนได้แก่ พื้นฐาน ความรู้นักเรียนไม่เป็นที่ไปตามหลักสูตรแกนกลาง ปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุน

¹ นักศึกษาปริญญาโท เอกวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ M.Ed. Candidate in Education Administration, Faculty of Education, Chiang Mai University

² Faculty of Education, Chiang Mai University



ระดับสถานศึกษาคืองบประมาณในการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรมีจำกัดและปัญหาด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษาได้แก่ผู้บริหารไม่นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง การบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศพบว่ามีการจัดทำหลักสูตรที่ครบทุกองค์ประกอบและดำเนินการเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมประกอบด้วยหลักการ วิธีการ กิจกรรมและตัวบ่งชี้ความสำเร็จทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษาผลการตรวจสอบด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์มีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์การตรวจสอบ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางได้

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารหลักสูตร การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาการบริหารหลักสูตร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the status and problems of the curriculum administration of Omkoiwittayakhom school, Chiang Mai province, 2) to study the school curriculum administration of school performance was excellent, and 3) to formulate the guidelines for the school curriculum administration development of Omkoiwittayakhom school, Chiang Mai province. There were 4 procedures ; 1) studying the status and problems of the curriculum administration of Omkoiwittayakhom School, Chiang Mai province, by using questionnaire to collect data from the population and the data was analyzed by using the average value, standard deviation, frequency of the data and explained as an essay. 2) studying the school curriculum administration from the best practice school by interviewing the administrator and other academic personnel and data analysis by synthesis the issues of the interviewees' opinions. 3) performing the draft guidelines for the school curriculum administration development of Omkoiwittayakhom school, Chiang Mai province by studying the data from procedure 1 and procedure 2, and 4) investigating the draft guidelines for the school curriculum administration development of Omkoiwittayakhom school, Chiang Mai province by the school for create other related personnel. The findings were as follows ;

The results of study the status of the curriculum administration development of Omkoiwittayakhom school, Chiang Mai province found that the curriculum overall average of practice / was at a high level, the curriculum development was at a highest, the curriculum implementation in the classroom was at a highest follow, and the school quality follow-up was at an average minimum. The problem in the curriculum development was lack for curriculum person. The problem in the curriculum implementation in the classroom was the knowledge of student lower than the national curriculum. The school support was limited budget. And



the school quality follow-up was the administrator didn't supervise continually. The study of curriculum administration from the best practice school was found that the curriculum development in each element and involved the participation from all stakeholders was completed. Draft guidelines of school curriculum management school in the preparation of Omkoiwitayakhom school curriculum consists of principles, methods and activities and 4 successful indicators, curriculum development, the curriculum implementation in the classroom, the school support and the school quality follow-up in The guidelines were investigated at high level of appropriateness, possibility, and usefulness.

Keywords: Guidelines for Curriculum Administration, Curriculum Administration, Curriculum Administration Development

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึง “การศึกษา” ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้ บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งในมาตรา 6 ในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในมาตราที่ 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความ

เข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

นอกจากนั้นยังได้กำหนดแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา มีการ



ประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม ได้ดำเนินการจัดการศึกษาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 60 ปี ปัจจุบันใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่ผลผลิตจากการจัดการศึกษายังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร นักเรียนสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้น้อย ผลการทดสอบระดับต่างๆ ยังต่ำกว่ามาตรฐานซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 66) กล่าวไว้ว่าสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการประเมินส่วนที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และควรคำนึงถึงทั้งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน โดยนำผลการประเมินระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ เช่น ผลคะแนน O-NET มาพิจารณาทั้งผลการประเมินในภาพรวมและผลการประเมินที่แยกรายวิชา และแยกรายมาตรฐานหากผลการประเมินไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวัง ควรศึกษาวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งสาเหตุย่อมเกิดมาจากปัจจัยและกระบวนการใช้หลักสูตร ขณะที่โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยมขนาดกลาง มีครูสอนครบทุกสาระการเรียนรู้ ดังนี้แล้วผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคมว่าเป็นอย่างไร ศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านการจัดการศึกษาเพื่อจัดทำแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม

จังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ

3. เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน อ้อมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียน อ้อมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านประชากร

ครูผู้สอนโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม ปีการศึกษา 2559 จำนวน 48 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยจากแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 35-66) ดังนี้

1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 6 กิจกรรม ได้แก่ 1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2. องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา 3. การกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4. การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 5. การจัดทำคำอธิบายรายวิชา 6. การกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรและเอกสารวัดประเมินผล

2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน 2 กิจกรรม ประกอบไปด้วย การจัดทำโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้



3) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา 4 กิจกรรม ประกอบไปด้วย 1. การพัฒนาบุคลากร 2. การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร 3. การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม 4. การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ

4) การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา 3 กิจกรรม ประกอบไปด้วยการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร การประกันคุณภาพภายใน และการวิจัยติดตามผลการใช้หลักสูตร

เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือในการศึกษาคือแบบสอบถาม 3 ตอนประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม คือระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่โรงเรียนนอมก้อยวิทยาคม และอายุ เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนอมก้อยวิทยาคม ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษาและด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนอมก้อยวิทยาคม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ใช้ค่าความถี่แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ

กลุ่มเป้าหมาย

เลือกแบบเจาะจง คือโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โดยพิจารณาจากความพร้อมในการจัดการศึกษาและเป็นศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ ทั้งยังมีผลการทดสอบระดับชาติสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 5 คน กำหนดเกณฑ์การเลือก คือ ผู้บริหารสถานศึกษารอง ผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบงานหลักสูตรและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

มีขอบเขตเนื้อหา 4 ด้าน เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 1

เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ข้อคำถามประกอบไปด้วย 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมสนับสนุน

และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

สังเคราะห์ผลตามประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนอมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลประกอบด้วยผลการวิจัย 2 ส่วนในขั้นตอนที่ 1 และ 2 ดังนี้



1) ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

2) ผลการศึกษากาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ยึดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหา 4 ด้าน เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 1 โดยแนวทางขับเคลื่อนประกอบด้วยหลักการ วิธีการ กิจกรรมและตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการบริหารหลักสูตร

เครื่องมือในการศึกษา

ผู้วิจัยจัดทำแบบร่างแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหา 4 ด้าน เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 1 แนวทางการบริหารในทุกงานประกอบด้วย หลักการ วิธีการ กิจกรรมและตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาได้เลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 ท่าน กำหนดเกณฑ์ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม จำนวน 2 ท่าน โดยพิจารณาจากอายุราชการ วุฒิการศึกษา และวิทยฐานะ ตัวแทนครู จำนวน 5 ท่าน โดยพิจารณาจาก ครูผู้รับผิดชอบงานหลักสูตร 1 ท่าน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 ท่าน และครูผู้สอน

ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม นานที่สุด 2 ท่าน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ครอบคลุมประเด็นการพิจารณา 3 ด้าน ได้แก่ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

เครื่องมือในการศึกษา

แบบตรวจสอบประสิทธิภาพร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม ยึดกรอบตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ คือเห็นด้วย ไม่เห็นใจ และ ไม่เห็นด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 – 1.0 ของแต่ละรายการ จึงใช้เป็นแนวทางได้ ผลการตรวจสอบพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.6-1.0 สามารถใช้เป็นแนวทางได้

ผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม โดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยของสภาพการบริหารในระดับมาก และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ทั้งนี้จากการศึกษาปัญหาที่พบด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือขาดแคลนบุคลากรด้านหลักสูตร ปัญหาด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียนได้แก่ พื้นฐานความรู้นักเรียนไม่เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลาง การจัดการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามแผน/ปฏิทินการดำเนินงาน ปัญหาด้านการ



ส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษาคืองบประมาณในการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรมีจำกัด ครูและบุคลากรไม่ขยายผลด้านความรู้จากการเข้ารับการ

อบรม ปัญหาด้านการกำกับดูแลคุณภาพพระดับสถานศึกษาได้แก่ผู้บริหารไม่นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องและยังไม่เป็นระบบ

ตารางที่ 1 แสดงสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอสมก้อยวิทยาคม

สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอสมก้อยวิทยาคม	สภาพการบริหาร		การแปลผล ระดับการบริหาร
	μ (N=48)	σ	
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.43	0.62	มาก
2. ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน	4.18	0.69	มาก
3. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา	3.96	0.70	มาก
4. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพพระดับสถานศึกษา	4.04	0.76	มาก
โดยรวมทุกด้าน	4.15	0.43	มาก

2) ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศพบว่าด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียนด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษาและด้านการกำกับดูแลคุณภาพพระดับสถานศึกษามีการดำเนินงานครบในทุกรายการของแต่ละด้านโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3) ผลการจัดทำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอสมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่พบว่ายึดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน 3) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา 4) การกำกับ ดูแลคุณภาพพระดับสถานศึกษาตัวบ่งชี้ความสำเร็จโดยทุกด้านประกอบด้วย หลักการ วิธีการ กิจกรรมและตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

4) ผลการตรวจสอบร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอสมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่พบว่าด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และ ด้านการกำกับดูแลคุณภาพพระดับสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางได้โดยด้านความเหมาะสม ความมีประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอสมก้อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอสมก้อยวิทยาคมโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยของสภาพการบริหารและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมา



จากมีการดำเนินการสร้างหลักสูตรโดยบุคลากรที่มีความชำนาญและยึดตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สอดคล้องกับ ปัญหา แยม์เสมอ (2553) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 ผลการศึกษาพบว่า มีระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 อยู่ในระดับมาก

ปัญหาที่พบด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือขาดแคลนบุคลากรด้านหลักสูตรหลักสูตรไม่สอดคล้องและไม่ต่อเนื่อง หลักสูตรบางกลุ่มสาระฯ ไม่แล้วเสร็จซึ่งหากพิจารณาจากข้อมูลด้านบุคลากรจะเห็นได้ว่าครูและบุคลากรส่วนใหญ่จะมีอายุราชการไม่เกินห้าปี ถึงร้อยละ 72.92 ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์ในการนำหลักสูตรไปใช้ทำให้ไม่เข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นครูผู้ช่วยถึงร้อยละ 22.92 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รุ่งทิพา โพธิ์นอก (2550) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมาพบว่าปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาคือบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจนและได้ให้คำแนะนำว่าควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน ทั้งนี้สถานศึกษาควรหาบุคลากรที่มีความสามารถ เปิดอบรมด้านหลักสูตร ให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน ปัญหาที่พบคือปัญหาด้านพื้นฐานความรู้นักเรียนไม่เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลาง การจัดการเรียนรู้

ไม่เป็นไปตามแผน ปัญหาด้านความแตกต่างระหว่างผู้เรียนซึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากครูและบุคลากรส่วนใหญ่ซึ่งขาดประสบการณ์ในการใช้หลักสูตรปัญหาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุคนธ์ ไกรพรหม (2554) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขในการบริหารหลักสูตรโรงเรียนเทศบาลบ้านป่าตอติ่มอ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ผลการศึกษาพบว่าปัญหาในการบริหารหลักสูตรโรงเรียนเทศบาลบ้านป่าตอติ่มอ การเตรียมการค่อนข้างน้อยครูไม่ค่อยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน ครูยังไม่ค่อยใช้วิธีการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ครูบางคนสอนโดยไม่คำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตร ครูใช้สื่อในการเรียนการสอนน้อยไม่ค่อยผลิตสื่อใช้เองและไม่ค่อยใช้สื่อเทคโนโลยีไม่สามารถจัดให้สนองความต้องการของนักเรียนได้เท่าที่ควร ครูขาดความรู้และขาดเทคนิคการวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์

ปัญหาด้านการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษาได้แก่ผู้บริหารไม่เฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีภาระหน้าที่มากมายด้านเวลาในการกำกับติดตามหลักสูตรและส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับชุมชน แจ่มจิตร์ (2553) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการศึกษาพบว่าในการจัดการเรียนรู้ ปัญหาที่พบมีคือ มีการนิเทศน้อยมีเวลานิเทศน้อย

2. ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศพบว่ามีการปฏิบัติได้ครบถ้วนในทุกองค์ประกอบซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา



ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2551: 35-66) เช่น

- 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย การแต่งตั้งกรรมการดำเนินงาน การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบมืองค์ประกอบครบถ้วนผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา กำหนดโครงสร้างรายวิชา หน่วยการจัดการเรียนรู้ มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องและนำผลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบไปด้วยส่วนนำของหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดคำอธิบายรายวิชา และการวัดผลประเมินผล มีการกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์และระบุดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย การกำหนดรายวิชา ประเภทรายวิชา การตั้งชื่อรายวิชา การกำหนดรหัสวิชา การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงสร้างเวลาเรียน มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชา มีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรระเบียบและเอกสารการวัดและประเมินผล
- 2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน ประกอบด้วย การจัดทำโครงสร้างรายวิชาและการออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้
- 3) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษาประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร สร้างศูนย์ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ การสนับสนุนงบประมาณจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรและติดตามประเมินผลให้เหมาะสมและคุ้มค่าในการจัดการเรียนรู้และมีบุคลากรครูเพียงพอและสอนตรงตามความรู้ การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมโดยผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร สร้างบรรยากาศร่วมคิดร่วมทำ มุ่งงานสอนเป็นหลัก เน้นการสร้าง

เครือข่ายการมีส่วนร่วมและการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีทรัพยากรและปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการประกอบด้วย การจัดกลุ่มผู้เรียน มีโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ออกแบบรายวิชาการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ ระบบข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนในการนำเสนอ/เผยแพร่ ผลงานทางวิชาการ

- 4) การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา นิเทศติดตามการใช้หลักสูตรโดยการกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศหรือการกำกับติดตาม นิเทศอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ด้านการประกันคุณภาพภายในดำเนินการอย่างต่อเนื่องเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีแผนพัฒนาคุณภาพและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน มีการรายงานผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและนำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่พบว่าต้องยึดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่

- 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน
- 3) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา
- 4) การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษาโดยแต่ละด้านประกอบด้วย หลักการ วิธีการ กิจกรรมและตัวบ่งชี้ความสำเร็จผลการตรวจสอบพบว่าสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางได้ อาจเป็นเพราะว่าแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษามีความสมบูรณ์เน้นหลักการมีส่วนร่วมมีการกำหนดวิธีการและหลักการในการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน และยังระบุตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นในแต่ละ



ประเด็นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจีระพงษ์ หอมสุวรรณ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพบว่ามีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในระดับ มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลของการศึกษา

1.1 จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาสำคัญ คือด้านขาดแคลนบุคลากรด้านหลักสูตร ดังนั้น สถานศึกษาควรแสวงหาบุคลากรที่มีความสามารถ ด้านหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรมาให้ความรู้และ พัฒนาทักษะให้กับบุคลากรในสถานศึกษาหรือส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาอบรม/ศึกษาต่อ ด้านหลักสูตรและการสอน

1.2 สถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก

และชี้แจงให้บุคลากรเห็นความสำคัญของหลักสูตร การใช้หลักสูตร ตลอดจนการกำกับ นิเทศติดตาม เพื่อที่จะทำให้การดำเนินการด้านหลักสูตรเกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวทางการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน อมก้อย วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ไปปรับใช้และประเมิน ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอมก้อย วิทยาคมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลที่เกิด กับผู้เรียนจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน อมก้อยวิทยาคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โดยใช้การเก็บรวบรวม ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2540). *คู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2535). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, วิทยาเขต พระราชวังสนามจันทร์.
- จีระพงษ์ หอมสุวรรณ. (2556). *การพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. คุษณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย นเรศวร.
- ชุมพร แจ้งจิตร. (2554). *การบริหารหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน ต้นแบบในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2*. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหา บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.



- ปัญญา แยมเสมอ. (2553). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รุ่งทิพา โพธิ์นอก. (2550). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุคนธ์ ไกรพรหม. (2554). ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการบริหารหลักสูตรโรงเรียนเทศบาลบ้านป่าตอ ต่อม พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/chabadang/2011/11/15/entry-2>. วันที่สืบค้น 4 กุมภาพันธ์ 2560.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เชียงใหม่.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.